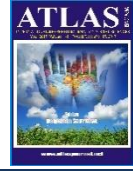

ATLAS INTERNATIONAL REFEREED JOURNAL ON SOCIAL SCIENCES

ISSN:2619-936X

Article Arrival Date:22.08.2018

Published Date:31.10.2018

2018 / October

Vol 4, Issue:13

Pp:1332-1339

Disciplines: Areas of Social Studies Sciences (Economics and Administration, Tourism and Tourism Management, History, Culture, Religion, Psychology, Sociology, Fine Arts, Engineering, Architecture, Language, Literature, Educational Sciences, Pedagogy & Other Disciplines in Social Sciences)

TÜRKİYE'DE KATILIM SİGORTACILIĞI ve SİGORTACILIK SEKTÖRÜNDEKİ ÖNEMİ

THE PARTICIPATION INSURANCE IN TURKEY AND ITS IMPORTANCE IN INSURANCE SECTOR

Doç.Dr. Pınar PEHLİVAN

Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Demirci MYO - Finans, Bankacılık ve Sigortacılık Bölümü,
pinar.pehlivan@cbu.edu.tr – Manisa / Türkiye.

Öğr.Gör. Mazhar DEDE

Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Demirci MYO - Finans, Bankacılık ve Sigortacılık Bölümü,
mazhar.dede@cbu.edu.tr – Manisa / Türkiye.

ÖZET

Finansal piyasalarda daha fazla müşteriye ulaşabilmenin yollarından biri de müşterilere farklı anlayışlarla düzenlenmiş farklı finansal araçların sunulmasıdır. Finansal araç çeşitliliğine gidilirken faiz hassasiyeti olan kesimlerin tercihi uygun olarak geliştirilmiş bir sistem karşımıza çıkmaktadır. “İslami finans” ya da “faizsiz finans” olarak adlandırılan bu sistem, kâr ve/veya zarara katılma esasına göre çalışmakta ve risk paylaşımını öngörmektedir.

Amacı; kendine özgü yöntem ve ilkelere göre topladığı fonların ticaretini yine aynı ilkelere göre yapmak olan faizsiz finans sistemindeki işlemler, bankacılık ve sigortacılık işlemleri olarak birbirini tamamlar. Katılım bankacılığı faizsiz yöntemlerle fon toplamayı ve kâr/zarara katılma esasına göre fon kullanılmayı esas alan bir sistemdir. Katılım sigortacılığı ya da “Tekafül” sistemi ise, konvansiyonel sigortacılığın; faiz ve belirsizlik gibi etmenlerden arındırılmış bir alternatifi olarak karşımıza çıkmaktadır. Ülkemizde faizsiz finans sisteminin iki önemli aktöründen biri olan katılım bankacılığının tarihi 1983’lü yıllara dayanmakta iken, katılım sigortacılığının geçmişi pek de eski değildir.

Bu çalışmanın amacı, tekafül sisteminin genel kavramsal çerçevesini ortaya koymak, temel varsayımları ve konvansiyonel sigorta uygulamaları ile karşılaştırmalı bir biçimde çalışma ilkelerini ortaya koymak ve çeşitli ülkelerdeki yerel uygulamaları incelemektir. Türkiye’deki tekafül (katılım sigortacılığı) uygulamalarının güncel veriler ışığındaki son durumu ortaya konulmuştur. Elde edilen nitel ve nicel verilere göre Türkiye’de katılım sigortacılığının gelişmesinin önünde çeşitli sorunların olduğu gelişme potansiyeli yüksek olmasına karşın beklendiği kadar gelişemediği belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Katılım Sigortacılığı, Faizsiz Sigorta, Tekafül, Sigortacılık Sistemi.

ABSTRACT

One way of attracting customers in financial markets is presenting different financial instruments organized in various concepts. While examining various financial instruments, we come across a system organized for people having interest intolerance. The system is called as “Islamic Finance” or “Non-Interest Finance” and works in the principle of profit- loss participation.

The aim of the non-interest finance system is trading the collected funds in its own principles and banking transactions complete each other as banking and insurance. Participation banking is a system that is based on collecting funds in non-interest way and profit- loss participation in terms of application of funds. Participation Insurance or “Takafül” system is existing as an alternative for conventional insurance in terms of interest and uncertainty. Participation banking, one of the two main elements of finance system in our country, dates back to 1983 but participation insurance is a new concept.

The aim of this study is pointing out the general concept of takafül system, indicating working principles by comparing them with conventional insurance applications and examining local applications in various countries. According to the qualitative and quantitative data, it is determined that various problems for developing of participation insurance are existing and the system has not developed as expected even though it has high potential of developing.

Key Words: Participation Insurance, Interest-free Insurance, Takafül, Insurance Sector

1. GİRİŞ

Sigortacılık, insanların hayatlarının her döneminde karşılaşılabileceği risklerden korunmasını sağlayan güvence aracıdır. Kişilerin karşılaşılabileceği risklerin çeşitliliği onların sigorta sistemine katılma gereksinimini ortaya çıkarmaktadır. Bu gereksinimler, sisteme belirli primler ödenmesiyle elde edilmektedir. Günün gelişen koşullarıyla sigortacılık sistemi kendini sürekli güncellemelerle sigortalıların taleplerine karşılık vermektedir. Fakat sigortacılık sisteminin temel yapısı olan güven, sektör var olduğu günden bu yana hep sabit kalmıştır. Yıllar itibariyle güven gereksinimlere yönelik branş çeşitliliği ihtiyaçları gidermiştir. Son yıllarda ülkemizde gelişim gösteren sigortacılık sistemi yapısına “Katılım Sigortacılığı” da eklenmiştir. Katılım sigortacılığının dünyadaki ilk uygulamaları 1970’li yıllara dayanmaktadır. Toplumun dini hassasiyetleri, faiz, belirsizlik gibi faktörlere bağlı olarak ortaya çıkmıştır.

Ülkemizde 2014 yılından itibaren faaliyet gösteren faizsiz finans sistemi, katılım sigortacılığının da sektöre dahil olmasının önünü açmıştır. Katılım sigortacılığında, ileride sigortalıların karşılaşılabilecekleri risk unsurlarına yönelik ortak bir fon havuzuna önceden anlaşarak belirli bir katkı yapılması ve riskin gerçekleşmesi halinde sözleşme hükümleri dahilinde zararların giderilmesi amaçlanmaktadır. Risk gerçekleşinceye kadar havuz İslami ölçülere uygun yatırımlarda değerlendirilmektedir. Katılım sigortacılığı, günümüz sigortacılığına entegre edilen hükümleri ve işleyişi yasalarla belirlenmiş olan faizsiz olduğu ileri sürülen ve günümüzde gelişim gösteren sigortacılık yöntemidir.

Bu çalışmada 2014-2017 yılları arasında katılım sigortacılığının sektördeki mevcut durumu, sektöre kazandırdıkları ve gelişim seyri incelenmiş ve gelişme sürecindeki katılım sigortacılığı sistemine yönelik çeşitli önerilerde bulunulmuştur.

2.LİTERATÜR

Katılım sigortacılığının ülkemizde yeni oluşumu nedeniyle literatürde az sayıda akademik çalışma yer almaktadır. Aslan (2015) çalışmasında, Türkiye açısından İslami sigortacılığı incelemiş ve katılım sigortacılığı ile diğer sigorta uygulamalarının benzerlik ve farklılıklarını ortaya koymuştur. Özcan (2017) çalışmasında, katılım sigortacılığının tarihsel gelişimi ve konvansiyonel sigorta ile katılım sigortacılığı muhasebe esaslarını değerlendirmiştir. Altıntaş (2016), katılım sigortacılığının son dönemde önemli bir yükseliş gösterdiğini ileri sürmüştür. Kumru & Akıncı (2017) sistemin Türkiye’ye nasıl giriş yaptığı ve sektöre nasıl entegre edildiğini ortaya koymuş, Sezal (2017) ise katılım sigortacılığının dünyadaki gelişimi değerlendirmiş, Türkiye uygulamaları ile karşılaştırarak eksiklikler hakkında görüş sunulmuştur. Aslan & Durmuş (2015), çalışmalarında sistemin ülkemizde yeni bir uygulama olduğunu, Türkiye’nin dünya sigortacılık oranlarının düşük olduğunu, bu uygulama ile sektörün gelişim kaydedeceğini ileri sürmüştür. Yıldırım (2014) ise, katılım sigortacılığının dünyadaki gelişimini değerlendirmiş, Türkiye’nin katılım sigortacılığıyla ilgili tam olarak yasal düzenlemelere sahip olmadığını ancak yıllar itibariyle gelişim kaydedebileceğini savunmuştur.

3.KATILIM SİGORTACILIĞI (TEKAFÜL) SİSTEMİNİN KAVRAMSAL ÇERÇEVESİ ve ÇALIŞMA İLKELERİ

Karşılıklı güven ve dayanışma gibi anlamlara gelen tekafül, İslami sigortacılığı ifade etmek için kullanılan ve yardımlaşma usulüyle yapılan karşılıklı sigortadır. İslami sigorta, “belirli rizikolara maruz şahısların bu rizikoların gerçekleşmesiyle ortaya çıkacak zararların telafisi üzerine anlaşmalarıdır” şeklinde tanımlanmaktadır. Bu anlaşma bağlamında katılımcılar bir araya gelerek belirli bir meblağ para toplayarak, katılımcılar arasından biri herhangi bir zarara uğradığı zaman bu fon tarafından zararı tazmin edilir. (Aslan, 2015: 98). Toplanan bu fonların

yatırıma yönlendirilen kısımları ise İslami usullere uygun yatırım araçlarına yönlendirilmeleri gerekmektedir (Khan, 2003: 177).

Tekafül; müşterek risk paylaşımı, karşılıklı sorumluluk, karşılıklı koruma ve üyeler arasında dayanışma gibi ilkelere dayanmaktadır (Yanpar, 2014: 258-259). Bu temel ilkeler tekafülü geleneksel sigortacılıktan ayıran en önemli özellikler arasında olmakla birlikte her iki sistemin birbirinden ayrılan başka yönleri de bulunmaktadır. Geleneksel sigortacılık, tekafülden şirketin fonlar üzerindeki hakları, sözleşme yapısı, toplanan fonların değerlendirilmesi, risklerin üstlenilmesi gibi açılardan da farklılıklar göstermektedir.

Katılım sigortacılığı; değişik fertlerin birleşerek, içlerinden zarara maruz kalan katılımcıların zararının tazmin edilmesi üzerine yaptıkları bir yardımlaşmadır. Bu sistemde toplanan paralar yardımlaşma sandığı ya da risk fonu olarak adlandırılan prim havuzunda birikir ve katılımcılardan (poliçe sahipleri) hasara uğrayanların zararları bu havuzdan tazmin edilir.

Tekafül sisteminde katılımcıların gönüllülüğü esastır. Bu nedenle toplanan katkılar prim değil, “teberru” yani bağış olarak nitelendirilmektedir. Katılımcılardan toplanan bu katkıların sahipliği tamamen katılımcılara aittir ve bu fonların yatırıma yönlendirilen kısımlarının İslami usullere uygun finansal araçlara yönlendirilmesi gerekmektedir (Jamaldeen, 2012: 299).

Ülkemizde katılım bankalarının finans sektöründe gelişmesi, faizsiz sigortacılık piyasasına giriş için iyi bir fırsat oluşturmuştur. Kamu bankalarının da İslami finans sektörüne girmesi ile birlikte bu dönemde faizsiz finans sektörünün önünü açmada önemli bir dönemeç olmuştur. Türkiye'nin İslami finans ve katılım sektörü için büyük potansiyele sahip bir piyasa olduğu yönünde ortak görüş bulunmaktadır. Bu durum faizsiz sigortacılık açısından Türkiye'nin önemli bir sektör olacağına işaret etmektedir.

Türkiye'de katılım sigortacılığı sistemini uygulayan şirketlerin, katılım bankalarının yan kuruluşları oldukları bilinmektedir. Bu şirketler bir yandan elementer branşlarda sigortacılık hizmeti verirken, diğer yandan hayat ve emeklilik branşlarında da topladıkları fonları İslami usullere uygun olarak değerlendirirler.

Türkiye'de tekafül sigortacılığı faaliyetinde bulunan katılım sigorta şirketleri, topladıkları fonların büyük bir bölümünü katılım bankalarındaki hesaplarda değerlendirmektedirler. Bu açıdan bakıldığında, katılım sigortacılığın gelişmesinin, katılım bankacılığı ile bağlantılı olduğunu ileri sürmek mümkündür. Özellikle Türkiye'de son zamanlarda İslami finans enstrümanlarının çeşitlenmesi ve katılım bankacılığının da gelişmesiyle katılım sigorta şirketlerinin yatırım alternatifleri de artmıştır.

Katılım sigortacılığı, günümüz sigortacılığına entegre edilen hükümleri ve işleyişi yasalarla belirlenmiş olan faizsiz olduğu ileri sürülen ve günümüzde gelişme sürecinde olan bir sigortacılık yöntemidir. Ancak bu süreçte katılım sigorta sisteminin hızlı bir gelişim süreci gösterebilmesi ve etkin bir biçimde faaliyet göstermesi için alınması gereken bazı tedbirler bulunmaktadır. Öncelikle, faizsiz sigortacılığa ilişkin mevzuat altyapısının güçlendirilmesi gerekmektedir.

Türkiye'de faizsiz sigorta şirketlerinin sektörde ortak iş yapabilecekleri ortamların oluşturulması, katılım sigorta şirketlerinin teknolojik altyapısının ve insan kaynağı kalitesinin artırılması, katılım sigortacılığı ürünlerinin çeşitlendirilmesi, kamunu bu konuya güçlü bir şekilde destek olması bu sistemin çekiciliğini artıracaktır (Sezal, 2017: 1166-1167).

4. DÜNYADA ve TÜRKİYEDE KATILIM SİGORTACILIĞININ GELİŞİMİ

Sigortacılığın tarihsel gelişimine bakıldığında ilk olarak 1666 yılındaki büyük Londra yangını ile yangın sigortası, 16.yüzyılda İngiltere'de hayat sigortaları, 1750'lerde ABD'de yangın sigortası, 18.yüzyılda deniz ticaretinde gelişen İtalya'da deniz nakliyat sigortasının yapılmaya

başlandığı görülmektedir. Osmanlı'da ise büyük İstanbul (Beyoğlu) yangını ile nakliyat sigortasının yanı sıra yangın sigortası da gündeme gelmiştir. Böylece genel olarak dünyada sigortacılık 18. ve 19. yüzyıllarda gelişme göstermeye başlamıştır (Baskıcı, 2002: 2).

Türkiye'de sigortacılığın temeli 19.yy itibariyle atılmaya başlanmıştır. Sigortacılık Osmanlı İmparatorluğu döneminde pek fazla gelişme gösterememiştir. Bu dönemlerde ilk olarak 1860 tarihli Ticaret Kanunname-i Hümayun'un 29.maddesinde sigorta ile ilgili hukuki düzenlemeler yer almıştır. 1864 tarihli Ticaret-i Bahriye Kanunu'nda da sigortacılıkla ilgili bir hüküm yer almıştır. İlk sigorta şirketleri ise, İstanbul'daki büyük yangınların etkisiyle, 1872 yılında İngilizler tarafından kurulan Sun, Northern ve North British şirketleridir. 1878 yılında da "La Fonciere" adlı Fransız sigorta şirketi İstanbul'da acentelik kurmuştur.1893'te Düyun-u Umumiye İdarelerine bağlı sermayedarlar tarafından "Osmanlı Umum Sigorta Şirketi" kurulmuştur (Güvel & Güvel, 2010)

Ülkemizdeki sigortacılık faaliyetlerinin tarihini genel olarak dört ana döneme ayırmak mümkündür: Modern anlamda sigortacılık olmamakla birlikte sigorta benzeri bir takım basit uygulamaların görüldüğü Antik Dönem, 19.yüzyıldan itibaren bugünkü anlamıyla sigortacılık faaliyetlerinin ilk kez görülmeye başlandığı ve yabancı sigorta şirketlerinin hâkimiyetinde olan Başlangıç Dönemi, ülkemizde sigortacılığın köklenmeye başladığı ve yerli sigorta şirketlerinin sayısının arttığı Gelişme Dönemi ve son olarak tarife sisteminin serbestleştiği, sigortacılığın ivme kazandığı ve günümüzde devam eden Atılım Dönemidir (Çipil, 2013)

İslam toplumlarında, risk paylaşımının daha sınırlı düzeyde olması ve yardımlaşma esasıyla çözülmeye çalışılmış olmasının da etkisiyle sigortacılık, batıdaki gibi kurumsal bir yapı olarak görülmemiştir. 19.yüzyılın sonlarına kadar İslâm toplumları için yeni bir finansal problem olan sigortanın hükmü de fıkıhçılar tarafından açıkça tartışılmamıştır (Hacak, 2006). Bu nedenle dünyada modern tekâfül uygulamalarının geçmişi çok eskiye dayanmamaktadır. İlk tekâfül uygulamaları Sudan'da 1979 yılında, 1984 yılında Malezya'da uygulanmaya başlanmıştır. Daha sonra da Suudi Arabistan ve Orta Doğu ülkelerinde de yaygınlaşmaya başlamıştır (Aslan, 2015).

Katılım Bankalarının finans sektöründe gelişme göstermesi faizsiz sigortacılık piyasasına giriş için iyi bir fırsat olmuştur. Kamu bankalarının da İslami finans sektörüne girmesi, bu dönemde faizsiz finans sektörünün önünün açılmasında önemli bir dönemeç olmuştur. Türkiye'nin İslami finans ve katılım sektörü için büyük bir piyasa potansiyeline sahip olduğu ortak görüşü bulunmaktadır. Çünkü Türkiye Müslüman nüfusu en fazla olan 8. ülkedir. Faizsiz sigortacılık açısından bu durum Türkiye'nin önemli bir sektör olacağına işaret etmektedir.

Bugün Türkiye'de Neova Sigorta şirketi ile başlayan katılım sigortacılığı uygulamaları, Kuveyt Türk Bankası ile Doğa Katılım Sigortası tarafından da uygulanmakta ve daha fazla yabancı katılım sigorta şirketlerinin Türkiye'de faaliyette bulunmaya başlamaları ile birlikte sistemin önemli gelişmeler kaydetmesi beklenmektedir. Dubaili Salama katılım şirketi, HSBC Group ve Allianz Grubu, Türkiye'de katılım sigortacılığı üzerine çalışmalarda bulunmaktadır. Bu durum gelecekte katılım sisteminin sektöre uyum sağlayabileceği yönündeki görüşleri desteklemektedir. Türkiye'de katılım piyasasının gelişmesi, hem sosyal hem de ekonomik kalkınma açısından kritik önem taşımaktadır. Türkiye'de katılım sigortacılığı sistemi; faiz, belirsizlik ve kumar kaygısı taşıyan ve bu sebeple sigorta yaptırmayan önemli bir kesime hitap edecektir ve bu kesimin fonlarının da sisteme dâhil olmasına yol açacaktır. Böylelikle, sigortanın tabana yayılması, finansal sisteme; şokları daha iyi emen, tüketimi yumuşatan ve öngörülemez olaylarla ilişkili riskleri yöneten bir yapı kazandıracaktır (Dalkılıç & Ada, 2014: 52).

4. YÖNTEM

Bu çalışmada, 2014-2017 yılları arasında katılım sigortacılığının sektördeki mevcut durumu, sektöre kazandırdıkları ve gelişim seyri incelenmiş ve gelişme sürecindeki katılım sigortacılığı sistemine yönelik çeşitli önerilerde bulunulmuştur.

Katılım sigortacılığının ülkemizde henüz yeni bir sistem olması nedeniyle 2014 yılından itibaren veri elde edilmeye başlanmıştır. Türkiye Sigorta Birliğinden elde edilen veriler ışığında; sektörün genel yapısı, elde edilen primler, şirketlerin pazar payı ve toplam prim değişimleri, alt branşlar itibariyle adet ve prim yapıları incelenmiş, katılım sigortacılığının prim üretimleri ile sigortacılık sektörüne katkısı ve durumu 2014-2017 verileri ile karşılaştırmalı değerlendirilmiştir.

5. BULGULAR

Türkiye'nin İslami finans ve katılım sektörü için büyük potansiyele sahip bir piyasa olan Türkiye'de, son yıllarda faizsiz finans kurumları olan katılım bankacılığı ile birlikte katılım sigortacılığı da gelişme göstermiştir.

Bu bağlamda öncelikle Türkiye'de sigortacılık ve sektörünün ve katılım sigortası şirketlerinin prim üretimlerini değerlendirmek gerekmektedir. Tablo 1, hayat branşı, hayat dışı branşlar ve toplam bazda sigortacılık sektörü ile katılım sigortacılığı yapan şirketlerin toplam prim üretimlerini ve katılım sigortacılığının tüm sektör içindeki payını göstermektedir.

Tablo 1. Toplam Prim Üretimi (TL)

Yıllar	SİGORTA SEKTÖRÜ			KATILIM SİGORTACILIĞI			Oran %
	Hayat	Hayat Dışı	Toplam	Hayat	Hayat Dışı	Toplam	
2014	3.254.724.603	22.522.126.665	25.776.851.269	3.373.073	380.348.970	383.722.042	1,49
2015	3.731.046.840	27.042.728.896	30.773.775.736	17.052.565	516.015.579	533.068.144	1,73
2016	5.010.912.727	35.180.461.815	40.191.374.542	26.329.452	1.019.253.584	1.045.583.036	2,60
2017	6.813.072.059	39.368.744.634	46.181.816.693	46.622.998	1.269.181.627	1.315.804.626	2,85

Kaynak: www.tsb.org.tr

Tablo 1 değerlendirildiğinde, 2014 yılında sigorta sektöründe 3,2 milyar TL hayat branşında, 22,5 milyar TL hayat dışı branşlarda olmak üzere toplam 25,7 milyar TL'lik prim üretimi gerçekleşmiştir. Aynı yıl katılım sigortacılığında ise 3,3 milyon TL hayat branşında, 380,3 milyon TL de hayat dışı branşlarda olmak üzere toplam 383,7 TL'lik prim üretimi yapılmış ve sektörün ancak yaklaşık % 1,49'u oranında prim üretimi katılım sigortacılığı yapan şirketler tarafından gerçekleştirilebilmiştir.

2017 yılında tüm sektördeki 46,1 milyar TL'lik prim üretimine karşın, katılım sigortacılığı yapan şirketlerin prim üretimi 1,3 milyar TL'ye kadar ulaşabilmiştir.

Katılım (tekafül) sigortacılığı yapan şirketlerin prim üretimleri yıllar itibariyle hem hayat branşında, hem de hayat dışı branşlarda artış göstermiştir. Buna paralel olarak katılım sigortacılığının tüm sigorta sektörü içindeki payı, 2014 yılında 1,49 iken, 2015 yılında 1,73'e, 2016 yılında 2,60'a ve nihayet 2017 yılında da 2,85'e yükselmiştir. Bu durum katılım sigortacılığının önümüzdeki dönemlerde de artış eğilimi göstereceğinin işaretidir.

Aşağıda Tablo 2'de katılım sigortacılığının 2014-2017 yıllarına ait pazar payları, sigorta branşları bazında gösterilmektedir.

Tablo 2. Katılım Sigortacılığı Pazar Payları (Toplam Üretim TL)

Brans / Yıllar	2014	2015	2016	2017
Kaza	37.516.732	29.852.484	103.023.199	127.229.681
Hastalık-Sağlık	15.120.556	11.878.689	150.431	214.875
Kara Araçları	90.422.063	118.755.697	159.479.320	207.818.284
-Kasko	90.422.063	118.755.697	159.479.320	207.818.284
Raylı Araçlar	0	0	0	0
Hava Araçları	0	50.099	8.217	211
Su Araçları	22.208	0	0	0
Nakliyat	1.326.638	2.201.774	3.559.991	5.182.742
Yangın ve Doğal Afetler	47.243.313	61.602.662	74.315.814	101.938.472
Genel Zararlar	24.786.995	17.445.213	57.549.405	73.052.816
Kara Araçları Sorumluluk	153.290.830	262.322.990	597.394.036	731.751.260
-Trafik	127.616.720	197.014.393	545.296.314	708.630.719
Hava Araçları Sorumluluk	0	39.952	73.959	117.709
Su Araçları Sorumluluk	0	0	0	0
Genel Sorumluluk	3.169.365	4.689.574	5.736.568	7.804.327
Kredi	0	0	0	0
Kefalet	927.048	952.594	986.998	1.326.916
Finansal Kayıplar	47.718	66.538	70.442	185.293
Hukuksal Koruma	6.475.504	6.342.193	16.933.447	12.609.736
Hayat Dışı Toplam	380.348.970	516.200.460	1.019.281.828	1.269.232.324
Hayat Toplam	3.373.073	17.052.565	26.329.452	46.622.998
Genel Toplam	383.722.042	533.253.025	1.045.611.280	1.315.855.322

Kaynak: www.tsb.org.tr

Tablo 2’den de görüleceği üzere, inceleme dönemi boyunca katılım sigortacılığı yapan şirketler tarafından “raylı araçlar”, “su araçları sorumluluk”, “kredi” ve “destek” sigorta branşlarında prim üretimi yapılamamıştır. Ancak incelenen dört yılda da hemen hemen en fazla prim üretiminin yapıldığı branş, “kara araçları sorumluluk sigortası” ile “trafik sigortası” olmuştur.

Tablo 3. Satış Kanalı Bazında Primler (TL)

Yıllar	Merkez	Acente	Banka	Broker	Diğer	Toplam
2014	4.590.772	302.168.385	71.940.875	4.688.301	333.710	383.722.042
2015	4.646.611	430.774.748	93.220.008	3.771.068	840.590	533.253.025
2016	3.462.718	913.035.608	123.419.917	4.547.431	1.145.607	1.045.611.280
2017	2.785.149	1.062.452.250	192.220.236	8.119.185	50.278.501	1.315.855.322

Kaynak: www.tsb.org.tr

Katılım bankacılığında satış kanallarını gösteren Tablo 3’e göre inceleme dönemi boyunca en fazla satışın acenteler kanalıyla yapıldığı anlaşılmaktadır. 2017 yılında diğer yıllara benzer şekilde acenteler kanalıyla elde edilen prim, toplam primin yaklaşık %80’i civarındadır.

Katılım sigortacılığında teminat ve sigortalı adetleri incelendiğinde inceleme dönemi boyunca artış yaşandığı görülmektedir. Faizsiz sigortacılık yöntemlerini kullanan şirketlerin teminat adedi 3,4 milyondan 5,2 milyona, sigortalı adedi ise 791 binden 1 milyon adede kadar artmıştır. Önümüzdeki dönemlerde de paralel bir şekilde hem teminat hem de sigortalı adedinde artış olacağı beklenmektedir.

Tablo 4. Teminat ve Sigortalı Adedi

Yıllar	Teminat Adedi			Sigortalı Adedi		
	Hayat	Hayat Dışı	Toplam	Hayat	Hayat Dışı	Toplam
2014	8.587	3.434.351	3.442.938	8.425	782.655	791.080
2015	35.223	3.635.446	3.670.669	36.320	724.914	761.234
2016	46.221	4.367.355	4.413.576	42.523	976.340	1.018.863
2017	58.120	5.162.520	5.220.640	94.033	959.832	1.053.865

Kaynak: www.tsb.org.tr

Katılım sigortacılığında yıllar itibariyle prim değişimleri aşağıda Tablo 5’de belirtildiği gibidir.

Tablo 5.Katılım Sigortacılığı Toplam Prim Değişimleri (%)

Brans / Yıllar	2014-2015	2015-2016	2016-2017
Kaza	-26,87	217,98	10,34
Hastalık-Sağlık	-27,80	-98,83	27,63
Kara Araçları	20,70	23,74	16,43
-Kasko	20,70	23,74	16,43
Raylı Araçlar	0,0	0,0	0,0
Hava Araçları	0,0	-84,89	-97,71
Su Araçları	-100,0	0,0	0,0
Nakliyat	52,53	48,98	30,08
Yangın ve Doğal Afetler	19,84	11,16	22,56
Genel Zararlar	-35,32	203,96	13,42
Kara Araçları Sorumluluk	57,27	109,83	9,44
-Trafik	41,88	155,03	16,11
Hava Araçları Sorumluluk	0,0	70,57	42,20
Su Araçları Sorumluluk	0,0	0,0	0,0
Genel Sorumluluk	35,99	12,71	21,56
Kredi	0,0	0,0	0,0
Kefalet	-5,56	-4,53	20,12
Finansal Kayıplar	28,15	-2,45	135,03
Hukuksal Koruma	-9,99	146,01	-33,46
Hayat Dışı Toplam	24,7	81,9	11,3
Hayat Toplam	364,6	42,3	58,2
Genel Toplam	27,7	80,7	12,4

Kaynak: www.tsb.org.tr

Tablo 5 incelendiğinde, bazı yıllarda bazı sigorta branşlarının prim üretimlerinde azalışlar olsa da, toplamda bakıldığında her yıl artış olduğu göze çarpmaktadır. Buna göre katılım sigortacılığı faaliyetinde bulunan şirketlerin prim üretimleri, bir önceki yıla göre 2015 yılında %27,7, 2016 yılında %80,7 ve 2017 yılında da %12,4 oranında artış göstermiştir.

6.SONUÇ

Amacı; kendine özgü yöntem ve ilkelere göre topladığı fonların ticaretini yine aynı ilkelere göre yapmak olan faizsiz finans sistemindeki işlemler, bankacılık ve sigortacılık işlemleri olarak birbirini tamamlar. Küresel olarak bakıldığında; faizsiz finans sisteminde son yıllarda görülen gelişmeler, sektörün geleneksel bankacılık ve sigortacılıktan daha hızlı büyüdüğünü göstermektedir.

Katılım bankacılığının gelişmesine paralel olarak ortaya çıkan ve gelişme gösteren katılım sigortacılığı, İslami esaslara göre çalışan ve temeli ortaklık, yardımlaşma ve faizsizlik esası olan bir sistemdir. Bu çalışmanın amacı; faizsiz ürünlere artan ilgiyle birlikte gelişme gösteren faizsiz (katılım) sigortacılığın ya da tekaful sisteminin ülkemizdeki gelişimi ortaya koymaktır.

Çalışmada; 2014-2017 yılları için katılım sigortacılığının genel yapısı, elde edilen primler, şirketlerin pazar payı ve toplam prim değişimleri incelenmiş, katılım sigortacılığının sigortacılık sektörüne katkısı ve sektör içindeki payı prim üretimi açısından değerlendirilmiştir.

Katılım sigortacılığının sektördeki payı 2014 yılında %1,49 iken 2017 yılında %2,85'e yükselmiştir. Bu durum katılım sigortacılığının geleceğe yönelik olarak gelişim gösterecek özelliğe sahip olduğunu ve yıllar itibariyle artan oranda sektöre katkı sağlayacağını göstermektedir.

Türkiye’de katılım sigortacılığının yaygınlaştırabilmesi ve büyüebilmesi için öncelikli olarak; konunun bilinirliğinin artırılmasına yönelik olarak eğitim-öğretim faaliyetleriyle ilgili çalışmalar yapılmalı, bu sistemin yasal bir mevzuata kavuşturulması sağlanmalıdır. Ayrıca katılım sigorta şirketlerinin teknolojik altyapısını ve insan kaynağı kalitesini artırılması, katılım sigortası ürünlerinin çeşitlendirilmesi de bu sistemin cazibesini arttırabilecektir.

KAYNAKÇA

Altıntaş, K.M. (2016). “Katılım Bankacılığı Çerçevesinde Alternatif Bir Sigorta Sistemi: Tekafül Sigorta Sisteminin Türkiye’de Uygulanabilirliği”, AİBÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt:16, Sayı:2, 115-142.

Aslan, H. (2015). “Türkiye Tekafül (İslami Sigorta) Uygulamaları: Problemler ve Çözüm Önerileri”, Uluslararası İslam Ekonomisi ve Finansı Araştırmaları Dergisi, Cilt:1, Sayı:1, 93-117.

Aslan, H. & Durmuş, M.E. (2015). “İslami Sigortacılık: Yöneticilerin Perspektifinden Türkiye Uygulaması”, İslam Ekonomisi ve Finansı Çalıştayı-3 Bildiriler Kitabı, Sakarya, 61-82.

Baskıcı, M. (2002). “Osmanlı Anadolu’sunda Sigorta Piyasası: 1860 – 1918”, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Fakültesi Dergisi, Cilt:57, Sayı:4, Ankara.

Çipil, M. (2013). Risk Yönetimi & Sigortacılık. Ankara: Nobel Yayıncılık.

Dalkılıç, N. & ADA, A.A. (2014). “Sigortacılıkta Tekafül Sisteminin Değerlendirilmesi”, Sigorta Araştırmaları Dergisi, Sayı:10, 39-53.

Güvel, E. A. & Güvel, A.Ö. (2010). Sigortacılık, Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Hacak, H. (2006). “İslâm Hukukunda Sigorta ve Fıkıh Bilginlerinin Sigortaya Yaklaşımının Genel Bir Değerlendirmesi”, M.Ü. İlahiyat Fakültesi Dergisi, Sayı: 30 (2006/1), 21-50.

Jamaldeen, F. (2012). Islamic Finance for Dummies, John Wiley&Sons, New Jersey, USA.

Khan, M.A. (2003). Islamic Economics and Finance: A Glossary, Routledge Printing, 2nd Edition, London.

Kumru, Y. & Akıncı, S. (2017). “Finans Piyasalarında İslami Bankacılık ve Faizsiz Sigortacılık: Türkiye Örneği”, EconWorld2017 Paris Kongresi, 25-27 Haziran, Paris, 1-24.

Özcan, S. (2017). “Tekafül Muhasebesi”, World of Accounting Science, Vol.:19, Issue:2, 351-377.

Sezal, L. (2017). “Türkiye Sigorta Sektörünün Değerlendirilmesi ve Faizsiz Sigortacılık Sisteminin Uygulanabilirliği”, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, Cilt:10, Sayı:52, 1156-1167.

Türkiye Sigorta Reasürans ve Emeklilik Şirketleri Birliği. (TSB). www.tsb.org.tr (01.03.2018)

Yanpar, A. (2014). İslami Finans: İlkeler, Araçlar ve Kurumlar, Scala Yayıncılık, İstanbul.

Yıldırım, İ. (2014). “Tekafül Sigortacılık Sisteminin Dünyadaki Gelişimi ve Türkiye’ye Uygulanabilirliği”, Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi, Cilt:6, Sayı:2, 49-58.